

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำความเข้าใจเรื่อง การประเมินบทบาททางการเมืองของ สื่อมวลชน ได้อาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งใช้เป็นกรอบของการวิเคราะห์ และเป็นทิศทางของการอภิปรายที่พบจากการศึกษา คือ

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับหน้าที่และบทบาททางสังคม สื่อมวลชน ได้แก่
 - 1.1. ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของสื่อมวลชน
 - 1.2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดหัวข้อเรื่องพิจารณาโดยสื่อมวลชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับข่าว
3. แนวคิดเรื่องการสร้างข่าวของสื่อมวลชน
 - 3.1. การสร้างเหตุการณ์เทียมเพื่อสร้างข่าว
 - 3.2. การศึกษากระบวนการการต่อต้านของสื่อมวลชน

1.1. ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของสื่อมวลชน

ศิริชัย ศิริกาสะ และ กาญจนา แก้วเทพ (2531:81) ได้กล่าวถึงทฤษฎีนี้ไว้ดังนี้ คือ

... ทฤษฎีโครงสร้าง และหน้าที่ของสื่อมวลชนเป็นแนวทางในการศึกษาสื่อมวลชน ทฤษฎีนี้จัดอยู่ในประเภททฤษฎีทางสังคมวิทยา ซึ่งอธิบายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างซ้ำซาก และกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ถูกรวบรวมจัดขึ้น

ในรูปของความ เป็นสถาบันด้วยเหตุผลในแง่ความจำเป็นทางสังคม (Merton: 1957) สังคมนั้นถูกพิจารณาว่า เป็นระบบหนึ่งที่ส่วนต่าง ๆ หรือระบบย่อย มีความเกี่ยวพันติดต่อกัน ซึ่งสื่อมวลชน ก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบ ด้วยระบบย่อย ๆ เหล่านี้แต่ละระบบจะช่วยกันผดุงรักษาระบบใหญ่เอาไว้ ในทฤษฎีนี้ สื่อมวลชน ถูกเน้นว่าเป็นตัวเชื่อม เพื่อทำให้เกิดการรวมตัวกันเข้าของทุกส่วนในสังคม เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม สื่อมวลชนพยายามที่จะสนองต่อความต้องการของสังคม ทั้งที่เป็นรายบุคคลและที่เป็นกลุ่มก้อนอย่างสม่ำเสมอ ผลก็คือ สื่อมวลชนได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคมโดยไม่ได้ตั้งใจ ในแง่ที่สามารถรวมสมาชิกทั้งหมดเข้าไว้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่จึงไม่ต้องยึดกับฐานคติที่เกี่ยวกับว่าสื่อมวลชนเป็นผู้ชี้แนะทางอุดมการณ์ที่ถูกกำหนดมาจากสถาบันอื่นในสังคม แต่สื่อมวลชนได้เป็นผู้ชี้แนะและผู้แก้ไขด้วยตัวของสื่อมวลชนเอง ภายใต้กฎเกณฑ์บางประการที่ควบคุมสื่อมวลชนอยู่...

การนำทฤษฎี โครงสร้างและหน้าที่ของสื่อมวลชนมาใช้ในการศึกษานั้น จัดว่าเป็นแนวทางที่ชี้ให้เห็นถึง บทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชน ในกิจกรรมการสื่อสารทางสังคม อย่างหนึ่ง ตามที่ Lasswell (1948) และ Wright (1986) ได้กำหนดหน้าที่ของสื่อมวลชนรวม 4 ประการ อันถือเป็นกิจกรรมหลักของสื่อมวลชน และ เป็นหน้าที่ของสื่อมวลชน ที่มีต่อสังคม ตามที่ได้ยกทฤษฎีมากล่าวไว้ในบทก่อนแล้วนั้น

อย่างไรก็ตาม หน้าที่ทั้ง 4 ประการ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ย่อมก่อให้เกิด ผลสืบเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมของการสื่อสารมวลชนกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ไม่จำเป็นว่า ผลที่เกิดขึ้นจะต้องตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ของกิจกรรมนั้นเสมอไป ซึ่ง Wright ได้นำความรู้ทางด้านทฤษฎีสังคมวิทยาของ Merton มาอธิบายให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างผลสืบเนื่องที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคม กับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์มาประกอบการวิเคราะห์ ซึ่ง Merton อธิบายไว้อย่างชัดเจนว่า ผลที่เกิดขึ้น จะเกิดขึ้นมี 2 ลักษณะคือ ผลตรงตามวัตถุประสงค์ สมความตั้งใจ Merton เรียกว่า Manifest function หรือหน้าที่ชัดแจ้ง และผลพลอย

ได้ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดหมายมาก่อนเรียกว่า Latent function หรือหน้าที่ซ่อนเร้น นอกจากนี้ Merton ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ผลที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ไม่จำเป็นที่จะให้ผลในทางบวก(Function) เสมอไป บางครั้งอาจจะให้ผลออกมาในทางลบ(Dys-function) ได้เช่นกัน ดังนั้นในการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคม อะไรก็ตามต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งในแง่ดี (Function) และผลเสีย(Dysfunction) ซึ่งอาจจะออกมาในรูปแบบที่เห็นได้ชัดเจนตรงตามความต้องการ(Manifest) หรืออาจจะแอบแฝงเป็นผลพลอยได้ที่ไม่คาดคิดมาก่อน (Latent) (ขวัญเรือน, 2533:15-16)

ตามกระบวนการของ กรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการวิเคราะห์หน้าที่ของสื่อมวลชน โดยสามารถสร้างคำถาม เพื่อหาคำตอบให้กับส่วนต่าง ๆ ใน 12 ส่วนของ คำถาม อันจะนำไปสู่การอธิบายให้เห็นถึง ภาระหน้าที่ ตลอดจนผลดี ผลเสียของสื่อมวลชน ที่มีต่อส่วนรวมรวมไปถึงปัจเจกบุคคล กลุ่มย่อย และระบบวัฒนธรรมด้วย คือ

- (1) หน้าที่ชัดแจ้ง(manifest)และ(and) (3) ในแง่ดี(functions)และ(and)
อะไร คือ ของสื่อมวลชน
 (What are the of mass communication)
 (2) หน้าที่ซ่อนเร้น(latent) (4) ในแง่เสีย(dysfunction)

กิจกรรมสำหรับ(for the activity)

- (5) หน้าที่การเก็บรวบรวมและกระจายข่าวสาร (9) สังคม(society)
 (surveillance(news)) (10) กลุ่มย่อย(subgroups)
 (6) หน้าที่การตีความหมายและอธิบายชี้แจง (11) ปัจเจกบุคคล(individual)
 (correlation(editorion activity) (12) ระบบวัฒนธรรม(cultural systems)
 (7) หน้าที่การถ่ายทอดวัฒนธรรม (cultural transmission)
 (8) หน้าที่ในด้านความบันเทิง(entertainment)

จาก 12 องค์ประกอบตามแผนผังข้างต้นสามารถอธิบายผลสืบเนื่องอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมของการสื่อสารมวลชน โดยแยกเป็นแต่ละหน้าที่ดังนี้

1. หน้าที่การเก็บรวบรวมและกระจายข่าวสาร (Surveillance-News)

ในหน้าที่นี้ได้ส่งผลทั้งในด้านก่อให้เกิดผลที่เป็นประโยชน์และผลที่เป็นโทษต่อสังคม กล่าวคือ

ก. ในด้านที่เป็นประโยชน์

สื่อมวลชน ได้มีส่วนสำคัญทำให้สมาชิกในสังคมได้รับทราบข่าวสารและการเคลื่อนไหวล่วงหน้าเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสังคมได้อย่างทั่วถึงโดยพร้อมกันทันที ทุกคนในสังคมจึงเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีโอกาสได้ล่วงรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหวของสังคมและสามารถเตรียมการแก้ไขหรือหาวิธีป้องกันเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เท่า ๆ กับบุคคลอื่น ๆ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญ สำหรับใช้เป็นเครื่องสนองตอบความต้องการประจำวันของสังคมจากข่าวสารที่กระจายไปสู่สังคม เช่น ความต้องการเกี่ยวกับข่าวการเคลื่อนไหวในวงการเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การศึกษา ฯลฯ ซึ่งข่าวประจำวันในหนังสือพิมพ์ หรือจากรายการข่าวทางวิทยุ และโทรทัศน์ก็ดี ล้วนแต่เป็นเครื่องมือตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของคนในสังคมได้ดียิ่ง รวมทั้งยังมีผลในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างชื่อเสียงให้แก่กลุ่มบุคคล หรือปัจเจกบุคคลในสังคมนั้น ๆ ที่จะทำให้เกิดกลายเป็นผู้นำความคิดทางสังคม (Opinion Leader) ขึ้นขึ้นนี้เพราะว่าในแง่ของความเป็นจริงแล้ว การแพร่กระจายข่าวโดยวิธีการสื่อสารมวลชน มิใช่ว่าสมาชิกทุกคนในสังคม จะสามารถรับหรือสนใจรับได้อย่างทัดเทียมกัน ดังนั้นจึงมีเพียงบุคคลบางกลุ่มหรือบางคนเท่านั้นที่สนใจรับข่าวสารดังกล่าวนี้ได้ทั้งหมด และเขาเหล่านั้นเอง จะเป็นผู้ทำหน้าที่เลือกสรรข่าวและถ่ายทอดข่าวที่เห็นว่าควรแก่การสนใจหรือจะเป็นข่าวที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับบรรดาสมาชิกที่อยู่ ในสังคมเดียวกัน ควรรับรู้ผลก็คือบุคคลที่ปฏิบัติกรเช่นนี้จะกลายเป็นผู้มีชื่อเสียงในสังคมนั้นต่อมา นอกจากนี้ในการให้ข่าวสารยังมีผลต่อการเสริมสร้างจริยธรรมจรรยาให้แก่สังคม

อีกด้วย โดยเป็นเสมือนตัวที่เสริมสร้างอำนาจการบังคับทางสังคม (Social Control) เพราะว่าเนื้อหาของสาระของข่าวที่เอ่ยถึงกลุ่มบุคคล หรือปัจเจกบุคคลย่อมมีผลทำให้เขาเหล่านั้นเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในสังคมว่าเขาอยู่ในสถานภาพทางสังคมเช่นไร และควรจะต้องปฏิบัติตนให้เป็นไปตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้อย่างไร

ในด้านที่เป็นประโยชน์ประเด็นสุดท้ายคือ มีผลต่อระบบวัฒนธรรมของสังคมในแง่ที่จะช่วยส่งเสริมให้ทุกคนในสังคมรู้จักวัฒนธรรมของตนเองดีขึ้นและพร้อมใจที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมดังกล่าวไว้โดยมีทั้งที่มีการได้ดัดแปลง มีการประสมประสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมและวัฒนธรรมใหม่เกิดขึ้นซึ่งเท่ากับยังเป็นการเสริมความเจริญอกงามให้แก่วัฒนธรรมในสังคมนั้น

ข. ในด้านที่เป็นโทษ

ในบางครั้ง ข่าวที่แพร่กระจายไป อาจจะมีผลทำให้ โครงสร้างทางสังคมอยู่ภาวะที่หัววินวิตก และอาจจะเป็นอันตรายต่อเสถียรภาพความมั่นคงของสังคมเนื่องจากไม่มีการตรวจสอบพิจารณาข่าว หรืออาจจะขาดความระมัดระวังเกี่ยวกับการเลือกข่าวและการเขียนข่าวอันเป็นผลเสียตามมาหากการออกข่าวเตือนล่วงหน้าเกี่ยวกับเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่ง ถ้ามิได้มีการชี้แจงให้กระจ่างชัดเจนอาจจะนำมาซึ่งความระส่ำระสายในสังคมได้เช่นกัน และในการให้ข่าวสารผู้ฟังมากเกินไปจนเหมือนกับการยึดเหยียดให้มันผลที่ได้จะเป็นโทษมากกว่าที่เป็นประโยชน์ เพราะว่าคนในสังคมจะพากันเบื่อหน่ายและผลที่สุดต่างก็จะหันมาสนใจแต่เฉพาะเรื่องของตนเองสนใจเท่านั้น (Privatization) และถ้าข่าวสารใด ไม่ตรงกับความรู้สึกนึกคิดเขาเหล่านั้นจะเกิดความรู้สึกเฉยเมย หรือ เฉื่อยชา (Apatny) ได้รวมทั้งในกรณีที่ไม่มี การควบคุมข่าว ซึ่งอาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อระบบวัฒนธรรมทำให้ระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมเสื่อมสลายไปและผลที่สุดอาจจะถูกกลืนหายไป

2. หน้าที่ในการตีความหมาย และ อธิบายชี้แจง (Correlation-editorial Selection, Interpretation and prescription)

ก. ในด้านที่เป็นประโยชน์

สื่อมวลชนได้มีส่วนทำให้สังคมเกิดการตื่นตัวและร่วมมือกันเอาใจใส่กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสังคม การที่ สื่อมวลชน ทำหน้าที่อธิบายชี้แจงรายละเอียดหรือแสดงความคิดเห็นอย่างเช่นในบทบรรณาธิการ บทความหรือรายการอภิปรายทางวิทยุโทรทัศน์ ฯลฯ มีส่วนอย่างมากที่กระตุ้นให้สมาชิกในสังคมเกิดความตื่นตัวและมีความปรารถนาที่จะนำหัวข้อเรื่องราวต่าง ๆ ที่พบเห็นหรือได้ยินได้ฟังจากสื่อมวลชน มาตั้งประเด็นถกเถียงหรือพิจารณาร่วมกัน เพื่อร่วมกันจัดวางระเบียบทางสังคม ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ถูกต้องอย่างมีหลักเกณฑ์ นอกจากนี้ยังมีผลดีเมื่อสมาชิกในสังคมได้รับความกระจ่างเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นย่อมขจัดปัญหาการตื่นตระหนกตกใจ หรือ การหวุ่นวิตก ไปได้ เพราะเมื่อได้รับทราบ รายละเอียดต่าง ๆ ย่อมเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมทั้งเตรียมวิธีการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ด้วย และมีผลที่เป็นประโยชน์ตามมาในการให้ข้อคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อมวลชน ซึ่งมีผลต่อวัฒนธรรมในแง่ของการช่วยดำรงรักษาความสอดคล้องทางวัฒนธรรมและช่วยเสริมสร้างพลังต่อต้านการรุกรานทางด้านวัฒนธรรมด้วย

ข. ในด้านที่เป็นโทษ

จากการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในการตีความหมายอธิบายชี้แจงนี้อาจก่อให้เกิดในด้านที่เป็นโทษได้ ดังผลจากการวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนไม่สามารถเป็นไปได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีข้อจำกัดทางสังคมบางประการทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเช่น ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ หรือข้อจำกัดจากอำนาจและอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ความคิดเห็นต่าง ๆ จึงถูกกำหนดให้มีได้เพียงในขอบเขตที่จำกัด เท่ากับเป็นการครอบงำทางด้านความคิด ลักษณะของสังคมจึงอยู่ในลักษณะเช่นเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามข้อคิดเห็นที่ได้นำเสนอหรือนำวิพากษ์วิจารณ์นั้น ๆ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดได้รับผลในด้านที่เป็นโทษอีกประเด็นหนึ่ง ก็คือ การวิพากษ์วิจารณ์

แสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนที่ให้ข้อคิดเห็นเพียงแง่ใดแง่หนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของส่วนบุคคล ย่อมทำให้แต่ละบุคคลในสังคมไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์หรือถูกต้อง เพราะได้รับแต่เพียงข้อมูลในแง่เดียว และในการทำหน้าที่เช่นนั้น ย่อมก่อให้เกิดผลเสียแก่สมาชิกของสังคมหรืออาจได้รับการวางเฉยเพราะการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์อยู่ในขอบเขตจำกัด อีกทั้งในการให้ข้อคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อมวลชนยังก่อให้เกิดผลเสียในประเด็นที่ว่า ถ้าการแสดงความคิดเห็นในเรื่องวัฒนธรรมบางครั้งอาจจะเป็นผลเสียต่อการเจริญก้าวหน้าของวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะว่าวัฒนธรรมซึ่งหมายถึงวิถีทางของการดำเนินชีวิตนั้น ย่อมจะมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงได้เพื่อความเหมาะสมกับสังคมสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

3. หน้าที่ในด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรม (Cultural Transmission Socialization)

ก. ในด้านที่เป็นประโยชน์

ในการทำหน้าที่ในด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในประเด็นที่เกี่ยวกับการช่วยทำให้สังคมมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากยิ่งขึ้นเพราะการที่สื่อมวลชนถ่ายทอดความรู้ ความนึกคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไปสู่สมาชิกในสังคมย่อมเท่ากับเป็นการขยายพื้นฐานแห่งความเข้าใจร่วมกันของคนในสังคมเกี่ยวกับบรรทัดฐานค่านิยม ฯลฯ ได้กว้างขวางขึ้น รวมทั้งยังก่อให้เกิดผลดีที่ทำให้อนุชนรุ่นหลัง ซึ่งเป็นสมาชิกใหม่ของสังคมได้รับทราบถึงวิถีการดำเนินชีวิตของบรรพบุรุษ และยึดถือเป็นแนวประพฤติปฏิบัติต่อไป ส่วนในแง่ที่มีผลต่อระบบวัฒนธรรมนั้นจะช่วยรักษามาตรฐานของวัฒนธรรมและช่วยดำรงรักษาไว้ซึ่งความสอดคล้องทางวัฒนธรรม

ข. ในด้านที่เป็นโทษ

ในบางครั้งในการทำหน้าที่ถ่ายทอดทางวัฒนธรรมผ่านทางสื่อมวลชน อาจจะทำ

ให้เกิดผลแก่สังคมได้ กล่าวคือ อาจเป็นการเพิ่มพูนส่งเสริมการเกิดลักษณะสังคมในลักษณะที่ต่างคนต่างอยู่ เพราะการเรียนรู้ทางสังคม สามารถอาศัยสื่อมวลชนได้ ไม่จำเป็นต้องอาศัยการถ่ายทอดจากบุคคลอื่น ๆ ทำให้ไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล และในด้านที่เป็นโทษในการทำหน้าที่ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมเมื่อไปสู่สื่อมวลชนจำนวนมากทุกคนก็หันมารับวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะวัฒนธรรมกลุ่มย่อยจะลดน้อยลงไป จึงเกิดผลที่เป็นโทษต่อระบบวัฒนธรรม

4. หน้าที่ในด้านความบันเทิง

ก. ในด้านที่เป็นประโยชน์

หน้าที่ในด้านความบันเทิงได้ก่อให้เกิดประโยชน์ ทำให้สมาชิกในสังคมได้พักผ่อนหย่อนใจเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดลงไปได้ จากที่สื่อมวลชนได้นำรายการบันเทิงมาจรรโลงใจ นอกจากนี้ยังทำให้กลุ่มย่อยทางสังคมซึ่งบางครั้งจะใช้สื่อสารมวลชนเป็นเครื่องมือสร้างผลประโยชน์ให้กับกลุ่ม เพื่อเป็นการขยายอำนาจของกลุ่มดังเช่นรายการละครปลุกใจให้รักชาติ เป็นต้น

ข. ในด้านที่เป็นโทษ

อาจทำให้สมาชิกในสังคมพยายามหลีกเลี่ยงหนีความเป็นจริงไปสู่โลกแห่งความฝัน นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุที่ทำให้รสนิยมของคนในสังคมต่ำลงเมื่อความบันเทิงต่าง ๆ ที่นำมาเสนอผ่านสื่อมวลชนเพราะเนื่องจากความจำกัดในด้านเนื้อที่ เวลาและองค์ประกอบต่าง ๆ ทำให้คุณค่าในเนื้อหาลดลงรวมทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบวัฒนธรรม ที่ทำให้สุนทรียภาพของวัฒนธรรม ประเพณี ลดถอยลงเพราะลักษณะวัฒนธรรมที่สื่อมวลชนสร้างขึ้นมาส่วนใหญ่ขาดความละเอียดอ่อนความพิถีพิถันมีน้อย การได้รับความนิยมนับว่าจริงยิ่งขึ้น จะได้รับความนิยมนับเพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ช่วงหนึ่งเช่น แฟชั่นการแต่งกาย เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป จากการวิเคราะห์หน้าที่ของสื่อสารมวลชนในแต่ละหน้าที่ จะมีทั้งข้อที่เป็นประโยชน์และข้อที่เป็นโทษปรากฏอยู่ในตัวเองทุกหน้าที่ ซึ่งจะมีผลกระทบไปถึงสังคมบุคคลของแต่ละคน กลุ่มสังคม และระบบวัฒนธรรม ดังนั้นในการแก้ไขข้อที่เป็นโทษในหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งอาจจำเป็นต้องเอาข้อที่เป็นประโยชน์ในอีกหน้าที่หนึ่งในการแก้ไขในด้านที่เป็นโทษของหน้าที่เหล่านั้น เช่น การให้ข่าวของสื่อมวลชนซึ่งเป็นการทำหน้าที่ของการรายงานข่าว อาจทำให้เกิดการตื่นตระหนกความวุ่นวายโกลาหลกับสังคม วิธีการแก้ไขก็ต้องนำเอาหน้าที่ในด้านการตีความและอธิบายชี้แจง มาให้ความกระจ่างเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข่าวนั้น มาอธิบายชี้แจงให้ทราบถึงเบื้องหน้าเบื้องหลังความเป็นจริงในข่าวนั้น เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมี แนวคิดหลักของทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ที่ เดนิส แม็คเคลว (อ้างถึงใน สมควร กวีชะ 2529:190) ได้วิเคราะห์โดยมุ่งเจาะ บทบาททางสังคมของสื่อมวลชนโดยเฉพาะและเน้นให้เห็นว่าสื่อมวลชน เป็นระบบย่อย หรือหน่วยงานที่มีอิสระมีทิศทางของตนเอง และคอยปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ โดยจะมี บทบาทหน้าที่ ที่จะตอบสนองความจำเป็นทางสังคม ในด้านความต่อเนื่องการรักษาระเบียบกฎเกณฑ์ การรวมเอกภาพ การกระตุ้นเตือน การแนะนำทางและการปรับตัว ซึ่งได้สรุปแนวคิดพื้นฐานในการทำหน้าที่อันพึงประสงค์ ของ สื่อมวลชนในสังคมไว้ 5 ประการ คือ การให้ข่าวสาร (Information) เกี่ยวกับ เหตุการณ์และสถานการณ์ ที่เกิดขึ้น ในสังคมและในโลก รวมทั้งให้ทราบถึงสัมพันธ์ภาพแห่งอำนาจ และช่วยส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม การปรับตัว และความก้าวหน้า ซึ่งเป็นประการแรก ประการต่อมาคือ การประสานสัมพันธ์ (Correlation) เป็นการอธิบายแปลความและวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความหมายของ เหตุการณ์และข่าวสาร รวมทั้งให้ความสนับสนุน เกี่ยวกับ อำนาจ หน้าที่และปทัสถาน ที่ยอมรับกันแล้ว ทำให้เกิดการสังคมนิยม (Socializing) ประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดการยินยอมพร้อมใจกัน (Consensus) พร้อมทั้งจัดระเบียบก่อนหลัง และบอกให้รู้ว่า สถานภาพทางสังคมอะไรสำคัญกว่าอะไร ส่วนประการที่ 3 คือ ความต่อเนื่อง (Continuity) เป็นการแสดงออก ซึ่งวัฒนธรรมหลัก และ สวมรับวัฒนธรรม รวมทั้งพัฒนาการของวัฒนธรรมใหม่ ก่อให้เกิด และดำรงไว้ซึ่งค่านิยมพื้นฐานของคนทั่วไป

ประการที่ 4 คือ ความบันเทิงเรีงรมย์ (Entertainment) เป็นการให้ความสนุกสนาน
 เพลิดเพลินและวิธีการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการลดความตึงเครียดทางสังคม และประการสุดท้าย
 คือการระดมสรรพกำลัง (Mobilization) โดยการรณรงค์ด้านการเมือง สังคม การพัฒนา
 ทางเศรษฐกิจ การทำงานและบางครั้งเกี่ยวกับการศาสนา เพื่อวัตถุประสงค์ ของส่วนรวม

จากแนวคิดในเรื่องของ ภาระกิจของสื่อมวลชน ศิริชัย และ กาญจนา
 (2531:95) ได้กล่าวถึงภาระกิจของสื่อมวลชนว่า "จึงเป็นเรื่องต้องมีการเห็นพ้องต้องกัน
 ในสังคมและกำหนดภาระกิจของสื่อมวลชนขึ้นเพราะภาระกิจบางอย่างเช่นการให้ความบันเทิง
 แก่สาธารณชนเป็นสิ่งที่เหมาะสมในทฤษฎีหนึ่ง แต่กับเป็นสิ่งที่เลวร้ายในอีกทฤษฎีหนึ่งได้"

ตามแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นผลสืบเนื่องจากการทำหน้าที่ของ
 สื่อมวลชนและอาจก่อให้เกิดผลในทางที่เป็นโทษขึ้นมา ทฤษฎีที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางศึกษา
 ถึงกิจกรรมการสื่อสารของสื่อมวลชนในสังคมนี้ ซึ่งจะนำไปอธิบายถึงภาระหน้าที่ตลอดจนผล
 ที่มีต่อสังคมโดยส่วนรวมโดยเฉพาะรวมถึง ปัจเจกบุคคล กลุ่มย่อย จากหน้าที่ในการเสนอ
 ข่าวสาร และการวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นประเด็นปัญหาใดปัญหาหนึ่งของสังคมแล้ว
 สื่อมวลชน ยังสามารถที่จะเลือกเสนอประเด็นใดประเด็นหนึ่งให้แก่สาธารณชนรับรู้ได้
 โดยอธิบายเพิ่มเติมได้จากแนวการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการกำหนดวาระของ สื่อมวลชน
 มีรายละเอียดของ ทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดหัวข้อเรื่องพิจารณา โดยสื่อมวลชนที่จะได้กล่าว
 ต่อไปนี้.-

1.2. ทฤษฎีการกำหนดหัวข้อเรื่องพิจารณาโดยสื่อมวลชน

(Agenda-Setting)

หน้าที่ของ สื่อมวลชน ในการกำหนดหัวข้อเรื่องพิจารณานี้ อันเป็นแนวคิดของ
 ชอร์ และ แมคคอมบส์ (Shaw & McCombs) เมื่อปี ค.ศ.1972 แต่มีนักวิชาการบางท่าน
 ยืนยันแนวคิดในเรื่องนี้ว่า เป็นแนวคิดของวอลเตอร์ลิฟแมนน์ ที่ได้เคยคิดขึ้นมาก่อนในราวปี
 ค.ศ.1922 โดยเขาได้กล่าวว่า สื่อมวลชน มีบทบาทในการสร้างภาพต่างๆในสมองของเรา

ซึ่งคล้ายกับแนวคิดของซอร์ และ แมคคอม (พีระ, 2529:662 อ้างจาก ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์, 2533:53) และ ประทุม ฤกษ์กลาง (2532:214) ที่กล่าวไว้ว่า สื่อมวลชน มีบทบาทในการสร้างภาพต่าง ๆ ในหัวสมองของคนเรา อันสอดคล้องกับ หลักการของทฤษฎี การกำหนดหัวข้อพิจารณาโดยสื่อมวลชน ที่มองว่า การที่สื่อมวลชนให้ความสนใจโดยการนำเสนอเนื้อหาข่าวบางเรื่องและไม่เน้นการนำเสนอในบางเรื่องโดยการพิจารณาจากหลักเกณฑ์คุณค่าของข่าวนั้นจะมีผลกระทบทำให้สาธารณชนผู้รับสารรับรู้ความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม ตามที่สื่อมวลชนเน้นการนำเสนอ เช่น หากสื่อมวลชนเน้นการนำเสนอข่าวการประกวดนางงามมากกว่าข่าวการอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรี ก็จะมีผลกระทบ ทำให้ผู้รับสารรับรู้ และให้ความสนใจกับการประกวดนางงามมากกว่าอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรี

สำหรับในความหมายของการกำหนดหัวข้อพิจารณาโดยสื่อมวลชน (Agenda Setting) ในงานวิจัยนี้ เป็นการใช้อธิบายถึงว่าเมื่อสื่อมวลชนมีหน้าที่หลักคือ การสอดส่องและรายงานความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และทำหน้าที่แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ เพื่อให้คนในสังคมได้รับทราบ และ เรียนรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ภายนอกนั้น บทบาทในการเลือกและเสนอข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ สื่อมวลชน จึงเข้ามามีบทบาทพร้อมทั้งนำมาประเมินคุณค่าของข่าวว่า ข่าวใดมีความสำคัญในระดับใด ทั้งนี้เพื่อต้องการจัดอันดับของข่าว (สุรพงษ์ โสภนะเสถียร, 2533:145)

จึงหมายถึงประเด็นหรือปัญหา หรือหัวข้อต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมที่สื่อมวลชนหยิบยกมานำเสนอให้สาธารณชนได้รับทราบ การเน้นเสนอเรื่องเหล่านี้ โดยสื่อมวลชนมากน้อยต่างกัน ผลที่ตามมาคือ ประเด็นที่ได้รับความสนใจจาก สื่อมวลชนในการนำเสนอมาก ยิ่งได้รับการพิจารณาเป็น หัวข้อเรื่องสำคัญมากด้วย ซึ่งสามารถอธิบายตามแบบจำลอง การกำหนดหัวข้อเรื่อง พิจารณาได้ดังนี้.-

ประเด็นปัญหา	แบบจำลองการกำหนดหัวข้อเรื่องพิจารณา ความเอาใจใส่ของสื่อมวลชนที่ต่างกันไป	การรับรู้ของสาธารณชน ที่ตามมาต่อประเด็นปัญหา ต่าง ๆ เหล่านี้
X 1		x1
X 2		x2
X 3		x3
X 4		x4
X 5		x5
X 6		x6

และจากการศึกษาของ **บุญเลิศ ศุภคิลก** ในเรื่องของ สื่อมวลชน และหน้าที่ การกำหนดวาระทางการเมืองในสังคมไทย โดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ 2 ประเภท คือ ไทยรัฐ (หนังสือประเภทแพร่หลายทั่วไป) และ หนังสือพิมพ์ สยามรัฐ (หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ) ว่า มีการเสนอรายงานข่าว เกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองมากน้อยเพียงไรควบคู่ไปกับการสำรวจ การรับรู้ ความสำคัญของปัญหานั้น ของประชาชน และนำมาวิเคราะห์ต่อความสำคัญของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง พบว่า สื่อมวลชน สามารถทำให้คนตระหนักรู้ ถึงความสำคัญของปัญหาต่าง ๆ ในสังคม สอดคล้องต้องกันหรือ เป็นการสนับสนุนแนวทางการคิดเรื่อง สื่อมวลชนกับการกำหนดวาระ (Agenda-Setting) คือ จะมีความสำคัญกันอย่างมากระหว่าง การเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ หัวข้อ (Topic) หรือ ประเด็นปัญหา (Issue)ใด ๆ ทางสื่อมวลชน กับระดับความรู้ (Perception) หรือ เข้าใจประชาชนเกี่ยวกับประเด็น หรือปัญหานั้น ๆ

ได้มีนักวิชาการบางคนเช่น **สรรครวี คชชาติวะและพัฒนาวดี ชูโต** (2527: 92) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับทฤษฎีการกำหนดหัวข้อเรื่องพิจารณาโดยสื่อมวลชน โดยกล่าวว่า

...การกำหนดวาระ เป็น บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่ง ของสื่อมวลชน กล่าวคือสื่อมวลชน จะเลือกประเด็นข่าวสารบางประเด็นให้กับผู้รับสาร และเลือกเนื้อหาใน ประเด็นดังกล่าวไว้ กับ ผู้รับสารซึ่งในปัจจุบันนี้ บุคคลไม่มี เวลาที่จะสร้างทัศนคติและ ความเชื่อในทุกสิ่งทุกอย่าง บุคคลจึงเลือกประเด็น ข่าวสารที่จำกัดจากสื่อมวลชนนั้น และ ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา มาใช้ อย่างไรก็ตามแม้ข่าวสารจากสื่อมวลชนจะเป็นข่าวสารประเด็นเดียวกันแต่ก็ ไม่ทำให้บุคคลมีการตอบสนองอย่างเดียวกันกับข่าวสารนั้นทั้งนี้เพราะความแตกต่างของบุคคลและลำดับชั้นทางสังคมไม่เหมือนกัน กล่าวคือ บุคคลจะกำหนดวาระข่าวสารของเขาโดยสัมพันธ์กับภูมิหลังในกระบวนการสังคมประกิต ประสพการณ์และโครงสร้างทางบุคลิกภาพของเขา

ดังนั้น สื่อมวลชน จึงมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวข้อเรื่องเพื่อพิจารณา โดยสื่อมวลชน ตามพื้นฐานของ สมมติฐานการรับรู้ประเด็นต่าง ๆ ที่ไม่เท่ากัน

สื่อมวลชน จึงเป็นผู้เลือกประเด็นตามความสำคัญ และอาจถือได้ว่าสื่อมวลชน เป็นผู้ชี้แนะบนพื้นฐานความต้องการ และความจำเป็นของบุคคลเป็นที่ตั้ง..

จากความหมายดังกล่าวนี้ จึงเป็นผลให้ สื่อมวลชน มีความสามารถในการเป็นผู้กำหนดลำดับความสำคัญของเรื่องราว ประเด็นหรือหัวข้อต่างๆ ที่จะนำเสนอ อันมาจากการเป็นกระบวนการ ที่ทำหน้าที่ผู้ปิดเปิดประตูสาร ซึ่งจะควบคุมการไหลของข่าวสารต่าง ๆ ที่จะผ่านไปยังผู้รับสารและ ใช้หลักเกณฑ์ การตรวจสอบ การคัดเลือก และการเขียนข่าว ซึ่งจะอธิบายโดยแนวความคิดเกี่ยวกับข่าว และการสร้างข่าวของสื่อมวลชนต่อไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับข่าว

ได้มีผู้นิยาม และให้คำจำกัดความ "ข่าว" ไว้มากมายหลายประการ แต่ยังไม่มีความจำกัดความอันใดที่เหมาะสมที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุที่ว่า ลักษณะของข่าวได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและบางครั้งคำจำกัดความของคำว่า "ข่าว" ส่วนใหญ่จะมาจากความคิดเห็นของบรรณาธิการและของแต่ละบุคคลในสังคมที่เกี่ยวข้อง (ดร.ณิ หิรัญรักษ์, 2528)

ดังนั้น ความหมายของคำว่า "ข่าว" ซึ่งถึงแม้ว่า จะแตกต่างกันออกไป ตามแต่ใครจะกำหนดคำจำกัดความ ไม่มีใครสามารถจะกำหนด คำนิยาม หรือความหมายของคำว่า "ข่าว" ได้อย่างแน่นอนตายตัวลงไป ว่า อะไร คือ "ข่าว" ที่แน่แท้ อย่างไรก็ตามในขณะที่บุคคลหนึ่งให้คำจำกัดความของข่าวไปในทางหนึ่ง อีกบุคคลหนึ่ง อาจกำหนดข่าวออกไปอีกลักษณะหนึ่งได้เช่นกัน (มาลี บุญศิริพันธ์, 2526)

จากรายงานการวิจัย เรื่อง ทิศนคติของสื่อมวลชน และนักประชาสัมพันธ์ ในการทำงานร่วมกันด้านข่าวสารเขียนโดย ลักษณะ สตะเวทินกับคณะ (2529) ได้กล่าวถึงข่าวและความหมายไว้ คือ.-

สำหรับ สื่อมวลชนนั้น ข่าว (News) ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสิ่งหนึ่ง ข่าวแต่ละข่าวที่ปรากฏทางสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นทางหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ก็ตาม ถือว่า เป็นการรายงานให้ผู้อ่าน หรือผู้ฟัง ได้ทราบ ว่า ได้มีเหตุการณ์ (Events) เกิดขึ้น ณ ที่ใดบ้าง อาทิ การเกิด การตาย อุบัติเหตุ อุบัติภัยทางธรรมชาติ การค้นพบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ สื่อมวลชนจะนำเสนอให้เป็นข่าวได้ก็ต่อเมื่อ ข่าว นั้นได้รับการประเมินว่ามีคุณค่า และ ความสำคัญ ที่ควรนำเสนอต่อประชาชน ซึ่งในการนี้ สื่อมวลชน ผู้ทำหน้าที่จะต้องตระหนักแล้วว่า ข่าว คือ อะไร และมีความหมายอย่างไร

เฮวาดา ตฤษณานนท์ (2535:15) เขียนถึง แนวคิดเกี่ยวกับ ข่าว ว่า คุณลักษณะพิเศษของข่าวในการจะตัดสินใจ ว่า ข่าวใด เป็นข่าวที่ดีหรือไม่ดีนั้นจะต้องมีลักษณะและคุณภาพเฉพาะตัวของมันเอง แตกต่างไปจาก งานเขียนประเภทอื่นโดยทั่วไป ซึ่งคุณลักษณะพิเศษ นอกจากทำให้การรายงานข่าวเป็นตัวของตัวเองแล้วยังเป็นมาตรฐานสำหรับการทำงานเกี่ยวกับทางด้าน ข่าว อีกด้วยไม่ว่าจะเป็น การหาข่าว การคัดเลือกข่าว

ฉรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์ (2534:31-32) เขียนถึงการรายงานข่าว คือ อะไร โดยพบว่า

....การรายงานข่าว หรือ การสื่อข่าว (Reporting) คือ กระบวนการเสาะแสวงหาแหล่งกำเนิด การรวบรวม การพิจารณาคัดเลือกรายงานข่าว และ สถานการณ์ที่น่าสนใจ และมีความสำคัญที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ให้ทันการ เที่ยงธรรม ชัดเจน โดยผ่านทางสื่อที่มีเนื้อที่และเวลาจำกัดที่เสนอแก่ผู้รับสาร

กระบวนการ คือ การกระทำที่ต่อเนื่องกันไป

การรวบรวม คือ การเสาะแสวงหาข้อเท็จจริง มากที่สุด จากจุดที่เกิด ขึ้นของข่าวสารหนึ่งตลอดทั้งรวบรวมประเด็นต่าง ๆ ของข่าว นั้น เรียกว่า การทำข่าวนั่นเอง

การพิจารณาหรือประเมินคุณค่า ข่าว หรือ การคัดเลือกข่าว คือ การศึกษาว่า ข่าวนั้น ๆ เมื่อเสนอออกไปแล้ว ผู้รับจะให้ความสนใจมากน้อยเพียงใด จะมีประโยชน์กับส่วนรวมเพียงใดและจะก่อให้เกิดผลตามมาอย่างไร

เหตุการณ์ (Event) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น รถชนคนเสียชีวิตแล้ว เกิดอุบัติเหตุรถไฟชนกัน หรือ เครื่องบินตก มีคนเสียชีวิตจำนวนมาก เป็นต้น

สถานการณ์ (Situation) คือ สิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้น เช่น การเตือนว่า การใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน หรือ การมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันจะเกิดโรคเอดส์หรือโรคมุมิคุ้มกันเสื่อม การลดค่าเงินบาทจะทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าประเทศมากขึ้น เป็นต้น สิ่งที่เกิดขึ้น นั้น จะมีผลกระทบต่อประชาชนแต่ละคน และส่วนรวมอย่างไร

ความสนใจ (Interest) ผู้รับข่าว เกิดความประทับใจ และมีผลกระทบต่อคนมากน้อยแค่ไหน

ความสำคัญ (Significance) หมายถึง แนวโน้มที่จะเกิดผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่อย่างไร เช่น ข่าวน้ำมันขึ้นราคา เป็นต้น

การรายงานข่าว เป็นหัวใจของหนังสือพิมพ์ ดังนั้น บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้รายงานข่าว หรือบรรณาธิการ หัวหน้าที่ข่าว จำเป็นต้องทราบว่า ข่าวคืออะไร เหตุการณ์ ข้อเท็จจริงใดสมควรที่จะรับเลือกให้เป็นข่าว มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคคุณค่าของข่าวเช่นไร...

Tuchman (1978:182-188) ได้ชี้ให้เห็นบทบาทของ สื่อมวลชน ว่า สื่อมวลชนกำหนดกรอบให้คนรับรู้เหตุการณ์ในสังคม โดยที่งานทำ ข่าว ได้เปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิด ให้เป็นข่าวด้วยการสร้างความหมายให้กับเหตุการณ์นั้น ในการสร้างความเป็นจริงของข่าว ซึ่งเป็นการศึกษาทางด้านสังคมวิทยาได้นำไปสู่ทฤษฎีในเรื่องข่าว 2 แนวทาง คือ แนวทางคิดทางสังคมวิทยาแบบดั้งเดิมซึ่งเห็นว่า การนิยามข่าวของสังคมใด ย่อมขึ้นอยู่กับโครงสร้างของสังคม เพราะ โครงสร้างของสังคมกำหนดบรรทัดฐานและทัศนคติซึ่งมีอิทธิพลต่อคนในสังคม และ บรรทัดฐานของงานอาชีพผู้ทำข่าวจะแสวงหาเลือก

สรรและเผยแพร่เรื่องราวที่คิดว่า น่าสนใจหรือมีความสำคัญโดยโครงสร้างของสังคม เป็นตัวกำหนด ความหมายของข่าว ก็จะเปลี่ยนแปลงตามข่าว จึงเป็นเสมือนกระจกเงาสะท้อนสังคม แนวคิดใหม่ได้แก่ แนวคิดเชิงอธิบายความหมาย ซึ่งให้ความสำคัญกับกิจกรรมของผู้ทำข่าวคุณค่าของข่าวเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา โดยผู้ทำข่าว เป็นผู้กำหนดความหมายและลักษณะเหตุการณ์ ว่า จะให้ออกมาในรูปใด เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงเป็นเพียงวัตถุดิบของข่าว และได้ถูกนำมาผ่านการอธิบายความหมาย กำหนดความหมายหลายขั้นตอน ดังนั้น ข่าวตามแนวคิดนี้ จึงมิได้สะท้อนสังคมแต่ทำให้ สังคม ได้รับความรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมร่วมกัน

จากแนวคิดดังกล่าว นี้ จะอธิบายถึง แนวคิดเกี่ยวกับข่าว ซึ่งเป็นวัตถุดิบ ที่มีสาระสำคัญอย่างหนึ่งของการเกื้อหนุนในการกระทำหน้าที่ของ สื่อมวลชน โดยผนวกกับแนวคิดเรื่อง การสร้างข่าวของสื่อมวลชน อันจะเป็นผลให้ การทำหน้าที่ของ สื่อมวลชน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3. แนวคิดเรื่องการสร้างข่าวของสื่อมวลชน

วันดี ทองงอก (2534:32-33) ได้ศึกษาถึง แนวคิดเรื่อง การสร้างข่าวของสื่อมวลชนซึ่งได้เขียนไว้ดังนี้.-

... ข่าวจึงเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และบุคคลในสังคมที่อาศัยข่าวสารที่ได้รับ มาด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการกระทำและพฤติกรรม ของตน ทั้งนี้เพราะสังคมในปัจจุบัน ข่าวสาร มีความจำเป็นต่อการตัดสินใจ เรื่องต่าง ๆ ของคนในสังคม จึงตั้งอยู่บนฐานของ ความเข้าใจในเหตุการณ์ ต่างๆ ซึ่งสื่อมวลชน คือ ผู้ที่มีหน้าที่ในการให้ความพอใจแก่คนในสังคม ใน เรื่องนี้ได้และยังอยู่ในระดับที่ผู้คนในสังคมให้ความเชื่อถือค่อนข้างมาก สืบเนื่องมาจากการทำงานของสื่อมวลชน ที่ต้องมีความชัดเจน (Clear) ยุติธรรม (Impartial) และต้องมีความถูกต้อง (Accurate) อันถือเป็นงานที่อยู่ในระดับ

ที่มีมาตรฐานเพราะสามารถใช้ความผิดพลาดได้ง่าย ดังนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ใดๆขึ้นประชาชนจึงใช้สื่อมวลชนเป็นอันดับแรกในการตอบสนองความอยากรู้ อสากเห็นของเขา

ในชุมชนส่วนใหญ่ สื่อมวลชน คือ แหล่งข่าวสังคมอะไรที่ถูกรายงานจะได้รับความไว้วางใจ ว่า มีความจริงในลักษณะของความเป็นช่องทางเพื่อสังคม (Institutional Channels) ที่มีการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการ มีแหล่งข่าวอ้างอิงแน่นอน สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริง ได้ง่ายแต่เมื่อใด ที่มีเหตุการณ์ที่สร้าง ความตื่นตระหนก เหตุการณ์ที่เป็นปัญหา ความต้องการในข่าวสารจะมีมาก แต่ สื่อมวลชน ไม่สามารถเสนอข่าวสารผ่านช่องทางปกติได้อย่างเพียงพอ คนในสังคม ก็จะพยายามทุกวิถีทาง ที่จะทำให้สถานการณ์ที่เป็นปัญหา นั้น มีความชัดเจน อันเป็นเหตุให้เกิดข่าวสารที่ไม่เป็นทางการ (Informal Message) ขึ้น

โดยทั่วไป ในทางสื่อมวลชน ข่าวสารทั้งสองประเภท มีปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป ทั้งเป็นข่าว บทความ และบทวิเคราะห์ สำหรับข่าวสารที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ หรือมีความเป็นทางการต่ำกว่า แสดงให้เห็นในรูปของ การพูดคุย คอลัมน์บันเทิงและสังคม ที่สุดโต่งที่สุดก็คือ การเสนอในรูปแบบของ นวนิยายและละคร ที่สะท้อนแต่เรื่องเกินจริงหรือภาพลัทธิบุคคล เป็นเรื่องเบา ๆ ที่ไม่ต้องการความเครียด มากนัก Shibutani (1966 : 44) เห็นว่า ข่าวสารที่ไม่เป็นทางการ ในสื่อมวลชน มีบทบาทอย่างมาก ในการสร้างการรับรู้ความตื่นตัวในรูปแบบของ การพูดคุย เกี่ยวกับการเมือง สังคม และความบันเทิง

อย่างไรก็ตาม ข่าวสารที่ไม่เป็นทางการ ที่มีให้เห็นในสื่อมวลชน มีที่มา แตกต่าง กัน เป็นลักษณะ ลักษณะแรกเป็นเรื่องที่ Rosnow และ Fine (1976:76) เห็นว่าเป็นเรื่องที่ นักข่าวเสกสรรขึ้นมาอย่างแท้จริง (Pure fabrications or factoid) เนื่องจากเป็นเรื่องที่เน้นความขบขันและเป็นเรื่องบันเทิงคดี (Fiction) ตั้งแต่ต้นจนจบ ส่วนลักษณะที่สอง Shibutani มองเห็นว่า ข่าวที่ไม่เป็นทางการ เป็นกระบวนการหนึ่ง

ของสื่อมวลชน คือ เกิดจาก ความอคติของ ข่าว (Slanting) ไม่ใช่เรื่องเสกสรรปั้นแต่ง แต่เป็นความพยายามที่จะสร้างความประทับใจผ่านการตัดทอนการคัดเลือกเนื้อหาและการใช้บางสิ่งที่ต้องการใส่ลงไปในช่วงในลักษณะที่ทำให้บางส่วนเด่น (Featuring) ขึ้นมา ในขณะที่บางสิ่งถูกกลบเงียบ (burying)

จะเห็นว่า ข่าวสาร ที่ไม่เป็นทางการ จะปรากฏออกมา ในรูปแบบใดก็ตาม ต่างก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอยู่กับผู้เขียน ที่เป็นเจ้าของเรื่องที่จะเขียนเรื่องหรือข่าวออกมา ทำให้ทัศนคติของนักข่าวปรากฏในช่วงที่เป็นไปโดยตั้งใจหรือไม่ ก็ตาม จะถูกแสดงออกมา ผ่านสื่อมวลชน กล่าวคือ เป็นข่าวที่ นักข่าว นำตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ (Subjective) แล้วใช้ทัศนคติส่วนตัวตัดสินเหตุการณ์นั้น โดยอาศัยสถานการณ์ที่คนในสังคม ต้องการความชัดเจนและคำอธิบาย ที่ทำให้เขาเข้าใจสถานการณ์นั้น ได้เป็นตัวผลักดันที่สำคัญ ดังที่ Shibutani อธิบายถึงสถานการณ์ที่ทำให้เกิดข่าวที่ไม่เป็นทางการอย่างมาก ได้แก่

- ความหายนะ (Disaster) ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติ และผลงานของมนุษย์ ที่มีความขัดแย้งกัน เช่น สงคราม สถานการณ์เช่นนี้ ประชาชนจะรู้สึกว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัย พวกเขาจะหยิบฉวยทุกอย่าง ที่จะบรรเทาความวิตกกังวลลง ขณะเดียวกัน ก็จะแสวงหาความปลอดภัย

- การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม (Environment Change) โดยไม่จำเป็นว่าจะต้องเปลี่ยนแปลงไปในทางเสียหายเสมอไป เหตุการณ์ที่ไม่ปกติหรือไม่คุ้นเคย ก็สามารถทำลายการดำเนินชีวิตประจำวันลงได้ จากนั้น มักจะนำไปสู่ การปรากฏของข่าวประเภทนี้ เสมอ เพราะเหตุการณ์เหล่านี้ จะไปเร่งเร้าความอยากรู้อยากเห็นของคน จนทำให้เกิดการพูดคุยกันอย่างสนุก

ฉะนั้น การสื่อสารทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการที่เกิดขึ้น ประชาชนจะเชื่อถือมาก หรือน้อย ต่างขึ้นอยู่กับ การเข้าทดสอบเกี่ยวกับ ข้อเท็จจริง การเสนอข่าว

ในเรื่องที่มีข้อมูลไม่ถูกต้อง แหล่งข่าว จะไม่ได้รับความเชื่อถือและจะถูกปฏิเสธไปในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ข่าวสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ล้วนต้องการข้อเท็จจริง ที่น่าเชื่อถือ อันส่งผลถึงการมอบความไว้วางใจของประชาชน ผู้สนับสนุนข่าว อาจมี "อคติ" และการดึงดูใจอย่างพิเศษ จากนักข่าว อาจมีการสร้างขึ้นมา แต่เนื้อหาโดยส่วนใหญ่ สาธารณชนต้องการความถูกต้อง ที่มีเหตุผลภายใต้ความถูกต้อง ที่ประชาชนจะหวนกลับมาดูที่ใด หรือเมื่อใดก็ได้...

ซึ่งทั้งหมดนั้น เป็นผลที่ได้จากการศึกษาของ วันดี ทองงอก ที่ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างข่าวของสื่อมวลชน

3.1. การสร้างเหตุการณ์เทียมเพื่อสร้างข่าว

บิวส์ตัน (1973) ได้กล่าวถึง การไหลบ่าของเหตุการณ์เทียม ว่า ในอดีตนักข่าวจะเป็นผู้รวบรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แล้วนำมาเสนอเป็น ข่าวถ้าไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นก็ไม่มีรายงานข่าว ซึ่งถือว่าเป็นความผิดของนักข่าว แต่เมื่อ 100 ปีที่ผ่านมาความคิดนี้ได้เปลี่ยนไปแล้ว เนื่องจากความคาดหวังที่เกินเลยความเป็นจริง ทำให้ให้นักข่าว ต้องสร้างเหตุการณ์เพื่อเป็นข่าวให้ได้ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน คนอเมริกันในปัจจุบัน มีส่วนทำให้ผู้อยู่ในวงการสื่อสารมวลชน จะต้องเวียนว่ายอยู่ในความคาดหวังที่เกินเลยความเป็นจริง เนื่องจากทุกคนคาดหวัง ที่จะได้รับข่าวใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ทุกเช้า เย็น รับฟังข่าวจากวิทยุขณะขับรถ การเฝ้าเหตุการณ์ทางโทรทัศน์สิ่งเหล่านี้ เป็นแรงกดดัน ที่ทำให้ สื่อมวลชน พยายามไล่ตามความคาดหวัง เหล่านี้ให้ทัน เพื่อไม่ให้ผู้อ่านผิดหวังมิฉะนั้นจะเป็นจุดจบในอาชีพ เพราะถ้ารายการไม่มีความแปลกใหม่ คนไม่ติดตามรายการ อัตราการเปิดรับต่ำรายได้อดก็รลุด ก็ต้องออกจากงาน

ดังนั้น จึงเกิด "เหตุการณ์เทียม" (pseudo-event) ซึ่งหมายถึง สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อหลอกลวง ให้มีสภาวะการณ์ ที่สามารถสร้างเหตุการณ์ที่รายงานได้ขึ้นมา การทำให้เกิดข่าว จึงเท่ากับเป็น การสร้างเหตุการณ์ ขึ้น และเหตุการณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมา โดยมนุษย์จะต่างจาก สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งเหตุการณ์เทียม จะมีคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นสิ่งไม่จริง เป็นสิ่งที่สร้างขึ้น เพื่อสนองต่อวัตถุประสงค์ ตามที่ผู้วางแผนไว้
2. มีวัตถุประสงค์ ที่จะรายงานไปสู่คนจำนวนมาก ได้โดยรวดเร็ว และสามารถเสนอใหม่ได้ เรื่องของเวลา ไม่ใช่สิ่งที่จะถือว่าเป็นความจริง ได้อีกต่อไป ข่าวต่าง ๆ จะถูกเขียนไว้ เพื่อการนำเสนอเป็นการล่วงหน้า ดังนั้น สิ่งที่ปรากฏถูกเขียนราวกับว่า มันได้เกิดแล้วในอดีต แต่นั่นก็ไม่ใช่สิ่งที่ นักข่าว จะสนใจอีกต่อไปว่า มันจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ แต่สนใจเพียงว่า มีคุณค่าของความเป็นข่าวมากน้อยเพียงใดเท่านั้นคือ มีความสดใหม่ น่าสนใจเท่าใด
3. ความน่าสนใจของเหตุการณ์เทียม จะอยู่ที่ความกำกวมของเหตุการณ์ ที่ถูกนำเสนอซึ่งมีความเคลือบแคลงมากเท่าไร ก็ยิ่งน่าสนใจมากเท่านั้น
4. เป็นการคาดเดาสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

"การสัมภาษณ์" มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างมาก ในการสร้างเหตุการณ์เทียม เช่นการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ ๆ การสัมภาษณ์ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของคน ทำให้ นักข่าวมีอำนาจมากขึ้น จนได้รับขนานนาม ว่า **ฐานันดรที่สี่** ที่ทำหน้าที่เป็นปากเสียงเป็นตัวแทน และเป็นที่ปรึกษาของของประชาชน นักการเมืองจะไม่กล้าปฏิเสธนักข่าว เพราะกลัวว่าจะทำให้ตัวเองเป็นข่าวในทางลบ นักการเมือง บางคนประสบความสำเร็จได้ ก็ด้วยอาศัย นักข่าว นี้เอง ในบางครั้งนักข่าว ไม่ได้เลือกมโหฬารในตัวนัก

การเมือง แต่ก็ต้องตกเป็นทาสของนักการเมืองโดยไม่รู้ตัว งานของนักข่าว ในปัจจุบัน ไม่ใช่เพียงแค่ การหาข่าวที่ใหม่ที่สุด แล้ว ออกข่าวให้เร็วที่สุดอีกต่อไปแล้ว แต่นักข่าว จะต้องรวบรวมข่าวไว้แล้วค่อย ๆ ทอยนำเสนอออกมาตามลำดับ การมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ กลายเป็นสิ่งที่เพิ่มปริมาณและประสิทธิภาพของ เหตุการณ์เทียม ให้มากยิ่งขึ้น

ดังนั้น เหตุการณ์เทียม คือ ข้อเท็จจริงที่กำกวมบอกไม่ได้ว่าถูกหรือผิด เกิดจากความตั้งใจอันดี ที่จะเสนอความเป็นจริงทั้งหมด แม้ว่าจะต้องหาความเป็นจริงให้มากกว่า ที่มีความเป็นจริงให้ก็ตามหรือ เรียกว่า เป็นการสังเคราะห์ความเป็นจริงออกมา ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงความคิดของประชาชนโดยทางอ้อม และเป็นการให้ข้อเท็จจริงตามลักษณะที่มันถูกคาดหวัง จะเป็นต่างจากใบปลิว ซึ่งเป็นข่าวสารข้อมูลที่เสนอแบบมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งใด ๆ อย่างเห็นได้ชัดมีผลกระทบต่อ ความรู้สึก เป็นการโฆษณาชวนเชื่อ ที่บอกได้เลยว่า ไม่จริงในสังคมประชาธิปไตยเสรีภาพในการพูดการพิมพ์ การออกอากาศก็สามารถนำไปสู่เสรีภาพในการสร้าง เหตุการณ์เทียม ผู้ให้ข่าว (นักการเมือง) ก็แข่งขันกันที่จะนำเสนอข่าวที่น่าสนใจให้ข้อมูลมากการใช้คำถามขึ้น ๆ ให้ตอบตามที่คาดหมายและต้องการ ทั้งหมดนี้คือ การแข่งขันการสร้างเหตุการณ์เทียมเพื่อสร้างข่าว

3.2. การศึกษากระบวนการต่อต้านของสื่อมวลชน

ปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกัน ว่าสื่อมวลชนเป็นสถาบันของสังคมสถาบันหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อประชาชนในด้านต่าง ๆ สื่อมวลชน สามารถสามารถจูงใจชี้นำหรือเป็นแบบอย่างให้แก่สังคมได้ไม่น้อย โดยเฉพาะสังคมไทย ซึ่งมีระบบ สื่อมวลชนอยู่ทุกประเภทจากบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนตามแนวคิดของ Harold D. Lasswell และ Charles R. Wright ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น มีผลให้ผู้รับสาร หรือประชาชน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวเกี่ยวกับ ประเด็นต่าง ๆ ที่สื่อมวลชน หยิบยกประเด็นขึ้นมา อันเป็นอิทธิพลสำคัญ ต่อการรับรู้และการสร้างสรรค์ทัศนคติขึ้นมาและกลายเป็น "คลังแห่งความรู้" (Stock of Knowledge) ในที่สุด กล่าวคือ เมื่อ สื่อมวลชนได้ให้ความรู้จากการทำหน้าที่และบทบาทของตนมาเสนอต่อผู้รับสาร ซึ่ง ความรู้ ที่นำมานี้เป็นเพียงบางส่วนจาก

โลกแห่งความเป็นจริง เมื่อคนในสังคมได้รับรู้แล้ว ก็จะนำความรู้ส่วนที่รับรู้ที่ได้มานั้น มาสร้างขึ้นเป็น คลังแห่งความรู้ของตนขึ้นมา (Berger & Luckmann :1979) ตามแต่ละประสบการณ์ของคนและแต่ละคน ที่มีมุมมอง (World Views) ที่ต่างกันไปตามกลุ่มเฉพาะของ บุคคลหรือสังคมนั้น ๆ โดยมีการสะสมเกี่ยว พฤติกรรม หรือ เหตุการณ์ หรือ ประเด็นต่าง ๆ ที่มีการเกิดขึ้นอย่างซ้ำ ๆ กัน จึงเท่ากับว่า เป็นการรับรู้ถ่ายทอดแบบที่ซ้ำแล้วซ้ำอีก (Repetitions) จนกลายเป็น ประสบการณ์ (experience) และ กลายมาเป็น Image ซึ่ง Kenneth E. Boulding (1975) ได้กล่าวว่า

...คนเรา มีความรู้มากมาย เกี่ยวกับ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ความรู้เหล่านั้น เป็นความรู้เกี่ยวกับเรื่องของสถานที่ (Space) เวลา (Time) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Personal Relationship) ธรรมชาติของสิ่งต่าง ๆ (World Of Nature) การจัดการกับสิ่งต่าง ๆ (How things operate?) รู้ถึงความสัมพันธ์อย่างสมเหตุสมผลของสิ่งต่าง ๆ (Reasonable Relation-ship) รู้ว่า เมื่อมีสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นแล้ว จะมีผลตามมา และมีความรู้สึกอารมณ์ที่ละเอียดอ่อน (The midst of a world of Subtle intimation and Emotions) ซึ่งทั้งหมด นี้ Boulding เรียกว่า Knowledge หรือ บางคนเรียก ว่า เป็น Image Knowledge มีความเกี่ยวพันกับความน่าเชื่อถือความจริง การที่เราเข้าใจสิ่งต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลไปยังพฤติกรรม (Behavior depends on the image) นั่นคือ การที่เรามีพฤติกรรมต่ออะไรจะขึ้นอยู่กับ ว่า เรามีภาพพจน์ (Image) ต่อ สิ่งนั้นอย่างไรและเป็นความรู้สึกค่านิยมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมาจากผลของ Image ที่เรามีต่อสิ่งเหล่านั้นและ เป็นประสบการณ์ที่ผ่านมาของตน ต่อมาเมื่อมี การเปลี่ยนแปลงของสาร (Message) ขึ้น ก็จะมีผลต่อ Image เป็นไปได้ 4 แนวทาง คือ Image

1. เดิมยังคงอยู่
2. เปลี่ยนไปบางส่วนของส่วนที่ไม่ซับซ้อนหรือ อาจเป็นส่วนที่ ขยายความ ให้มีความเข้าใจมากขึ้น ชัดเจนขึ้น เป็นการอธิบายเพิ่มเติมขึ้นจากเดิม
3. อาจทำให้เกิด ความไม่ชัดเจนหรืออาจชัดเจน ได้มากขึ้น มีความไม่แน่นอน เกิดขึ้น เพราะคุณสมบัติของ Image มีมิติหรือคุณสมบัติที่ไม่แน่นอน
4. ทำให้มี การเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อย่างสิ้นเชิง ถ้า Message ที่ได้รับ ไปกระทบ หรือ มีผลโดยตรงต่อส่วนสำคัญของ Image นั้น ๆ ตามปกติ คนเราเมื่อได้รับ Message ที่ขัดแย้งกับ Image เดิม คนเรามักจะปฏิเสธ Message นั้น ๆ ว่า ไม่จริงไม่น่าเชื่อถือและเกิดการต่อต้าน (Resistant) และเมื่อมีการได้รับการเสนอ message บ่อย ๆ ซ้ำ ๆ ก็อาจก่อให้เกิด การทบทวนดู ตามที่ได้รับใหม่ ว่า ขอมรับได้หรือไม่ ถ้าได้ก็จะเปลี่ยน Image ต่อสิ่งเหล่านั้นโดยสิ้นเชิง...

ซึ่ง Kenneth E. Boulding ได้เสนอเป็น แผนผังการอธิบายความ ดังนี้

Experience -----> Image

^

!

!

Message

^

!

!

Information

จากแนวความคิด ของ Kenneth E. Boulding นี้เอง สื่อมวลชน ก็มีกระบวนการรับรู้ความเคลื่อนไหวของ ข้อมูลข่าวสาร (Information) และสร้างสาร

(Message) เช่นกัน ที่จะนำไปสู่ เป็น ประสบการณ์ (Experience) ที่รับรู้โดยเรียนรู้ อย่างช้า ๆ ชาก ๆ ของเหตุการณ์หรือ ของบุคคล หรือ สิ่งอะไรก็ตามจนกลายเป็น Image ของตนเองขึ้นมาจะนั้นเมื่อมีสิ่งทีผิดแผกแตกต่างไปจากImage เดิมทีตนมีอยู่ ก็ย่อมเกิดการต่อต้านขึ้น (Resistant) กับ Message ที่เข้ามาใหม่นี้ กระบวนการในการต่อต้านของผู้ที่ทำหน้าที่สื่อมวลชน มักที่จะดำเนินหรือปฏิบัติ โดยให้รูปแบบของ การยุบเหยย ให้แต่ละฝ่ายเปิดช่องโหว่ เป็นช่องว่างให้เกิดขึ้น ทั้งในเรื่องความขัดแย้งกัน ทั้งทางความคิด หรือ ความแตกแยกของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นแหล่งของข่าวสารเพื่อหวังผลให้เกิดความจริงทางสังคมให้ปรากฏ และ มีความกระจ่างชัดขึ้น

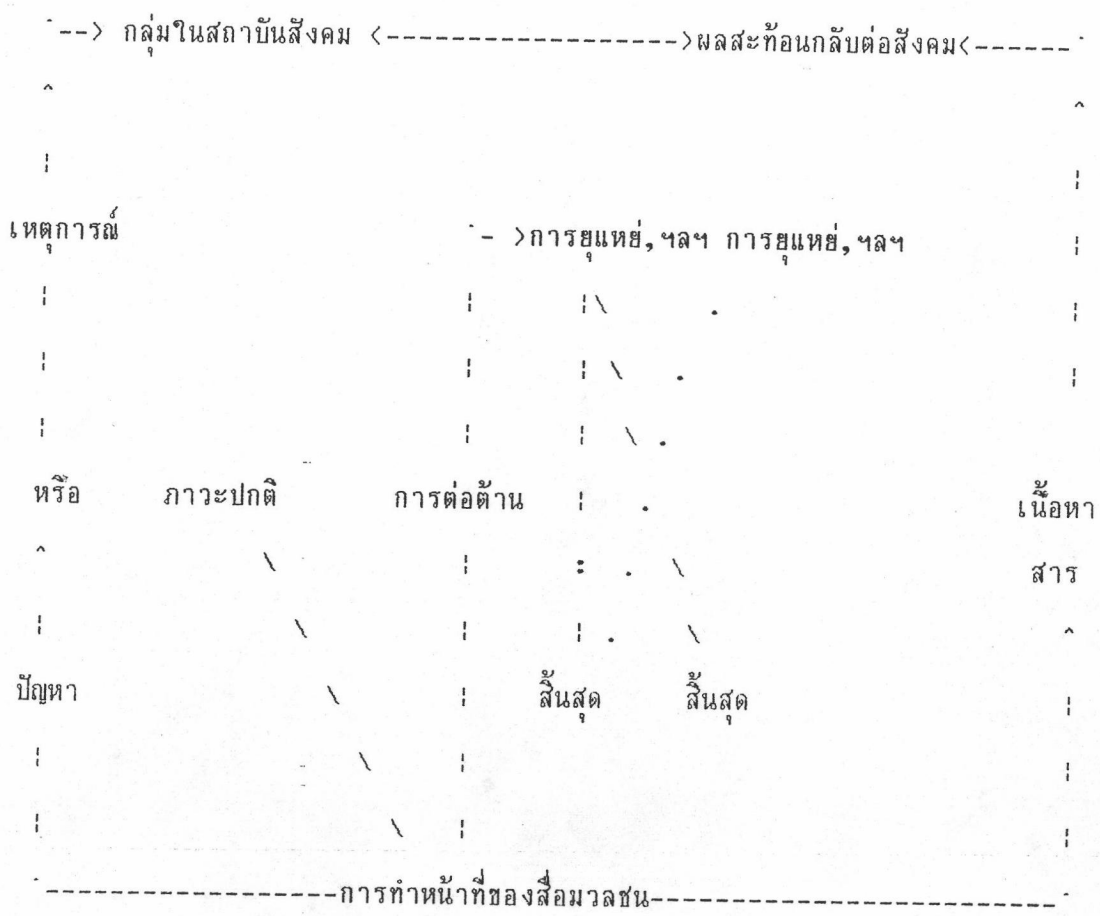
โดยเฉพาะใน เรื่อง ทางการเมือง ซึ่งปรากฏการณ์ของ ทางการเมืองไทย มักจะเป็นเรื่องของ ขั้วอำนาจระหว่างกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์ และกลุ่มผู้สูญเสียประโยชน์ ที่เต็มไปด้วยความมีเงื่อนไขแอบแฝง ไม่มีความกระจ่างชัด เมื่อ สื่อมวลชนได้มีบทบาทกระทำหน้าที่ทางกิจกรรมการสื่อสารภายในสังคม ขึ้น จึงดูเหมือน ว่า สื่อมวลชน ได้สร้างผลการปฏิบัติในสิ่งที่เกิดผลเสียให้กับสังคม และเป็นต้นเหตุของ ความแตกแยก ความขัดแย้งต่าง ๆ ให้เป็นที่ปรากฏในสังคมหรือเป็นผลที่มาจากการทำงานของสื่อมวลชนได้สร้างเหตุการณ์เทียม (Pseudo-Event) เพื่อใช้ในการต่อต้าน(Resistant) ขึ้นมา

เพื่อให้การศึกษา และมีความเข้าใจ ถึงกระบวนการการต่อต้านของสื่อมวลชน ได้ง่ายขึ้น จึงใช้แบบจำลอง (Model) มาอธิบายดังนี้

ในแบบจำลอง ที่จะกล่าวถึง เริ่มจากเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม สื่อมวลชน ซึ่งมีหน้าที่ในการรายงานเหตุการณ์ในสังคม ก็ให้ความสนใจทำการ รายงาน ข่าวสาร และอาศัยคุณลักษณะ ในการสร้างเหตุการณ์เทียม ได้แก่ การสัมภาษณ์ซักถามฯ เพื่อให้ได้ข่าวสารความเคลื่อนไหวแจ้งแก่คนในสังคม ตามหน้าที่ของสื่อมวลชน เมื่อผู้ทำหน้าที่สื่อมวลชน ได้รับMessageมาImageเดิมทีมีอยู่ จะเข้าไปอยู่ใน 4 ลักษณะคือ Imageเดิมคงอยู่เปลี่ยนแปลงบางส่วนเปลี่ยนแปลง ทั้งทางดีขึ้นหรืออาจจะลดลง ไม่นั่นนอนและเปลี่ยนแปลงไปในส่วนสำคัญทั้งหมด ถ้าไปตรงกับส่วนสำคัญของ Image นั้น ๆ แต่บางครั้ง

อาจมีการต่อต้าน ขึ้น ซึ่งจะอยู่ในรูปของ การยุทฺเหย่ ตามกระบวนการยุทฺเหย่ เช่น การตั้งคำถาม การให้มีการเผชิญหน้ากัน ฯลฯ หรือ จนกว่าการต่อต้าน ได้กลายมาเป็นการยอมรับ ทั้งกระบวนการ ยุทฺเหย่ นี้จะนำมาเสนอผ่านเนื้อหาของสื่อมวลชนแล้วก็ส่งผลสะท้อนกลับต่อสังคม ให้กลุ่มคนในสังคม นำไปพิจารณาเอาเอง ตามแบบจำลองดังนี้

แบบจำลองการต่อต้านของสื่อมวลชน

จากการที่ได้นำทฤษฎี แนวคิด แบบจำลอง และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามที่ได้นำเสนอข้างต้นนั้น ในการศึกษางานวิจัย เรื่องการประเมินบทบาททางการเมืองของสื่อมวลชนในช่วงรัฐบาลพล.อ.สุจินดา คราประยูร ครั้งนี้ถือได้ว่าบทบาทของสื่อมวลชน

ที่แสดงออกซึ่งบทบาททางการเมืองได้ปรากฏผลเป็นไปตามทฤษฎีเกี่ยวกับหน้าที่และบทบาททางสังคมของสื่อมวลชน แนวคิดเกี่ยวกับข่าวแนวคิดเรื่องการสร้างเหตุการณ์เทียมเพื่อสร้างข่าว รวมทั้งการใช้แบบจำลองเพื่อศึกษาถึงกระบวนการต่อต้านของสื่อมวลชน ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ได้นำมาผสมผสานสัมพันธ์กันในการศึกษาถึงบทบาททางการเมืองของสื่อมวลชน แต่อย่างไรก็ตามในเรื่องของบทบาทสื่อมวลชน ที่แสดงออกซึ่งบทบาททางการเมืองครั้งนี้ เนื่องจากเป็นช่วงที่มีสถานการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้น มีความสับสนวุ่นวายทางการเมืองอยู่หลายประการ มีการสร้างเงื่อนงำที่ซ่อนเร้นแอบแฝงในเรื่องของการใช้สถานการณ์เพื่อสร้างอำนาจให้กับกลุ่ม ราช. อย่างต่อเนื่อง มีความโง่งมผูกพันต่อการเข้าเป็นนายกรัฐมนตรีที่ขาดความชอบธรรมทางการเมือง สื่อมวลชน ในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งที่เป็นหลักของสังคม จึงได้ทำหน้าที่สื่อมวลชนของตนพร้อมกับมีการแสดงออกซึ่งบทบาทของสื่อมวลชนขึ้น ในแต่ละบทบาทของสื่อมวลชนที่แสดงออกซึ่งจะนำกล่าวถึงในบทต่อ ๆ ไปนั้น เป็นบทบาทของ สื่อมวลชน ที่มีทิศทางต่อการสร้างภาพที่เกิดขึ้นเป็นผลสะท้อนกลับ ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพของพล.อ.สุจินดา คราประยูร ในทิศทางที่เป็นโทษอย่างต่อเนื่องในช่วงของการเป็นรัฐบาล โดยอยู่ในลักษณะของการต่อต้านอำนาจ มีการทำทนายอำนาจระหว่างกัน โดยที่สื่อมวลชนนั้น ได้แสดงออกให้เห็นถึงลักษณะที่ต่อต้านในการเข้าเป็นนายกรัฐมนตรีอย่างชัดเจน อันเกิดจากลักษณะของรูปแบบและลักษณะในเนื้อหาต่าง ๆ ที่สื่อมวลชนได้นำเสนอให้ปรากฏทั้งจากตัวเนื้อหาของสารเอง และจากแหล่งข้อมูลบุคคลที่ให้ข้อมูลถึงปัจจัยที่ตัวกำหนด ตามการเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากแหล่งของข้อมูลซึ่งจะกล่าวในบทต่อไปกับการเทียบเคียงจากแนวคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ข้างต้น ซึ่งจะ เป็นคำตอบตามที่ได้อ้างอิงข้อสันนิษฐานไว้